

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๖๗/๒๕๖๘

เรื่อง สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีร้องเรียนว่า การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลพลโยธิน

ที่ ๑

เจ้าหน้าที่กองบังคับการปฏิบัติการพิเศษ

ที่ ๒

เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน สถานีตำรวจภูธรดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่ ๓

เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

ที่ ๔

พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

ที่ ๕

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องร้องเรียนทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ตามเรื่องร้องเรียนที่ ๔๘/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๗ ว่า

๑) เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ร้องได้รับหมายเรียกจากสถานีตำรวจนครบาลพลโยธินให้ไปพบผู้ถูกร้องที่ ๑ ในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ และทราบว่า ผู้ร้องถูก [REDACTED] กล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับเช็ค ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ (ความผิดเกิดขึ้นในจังหวัดชุมพร) ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ร้องได้รับหมายเรียกฉบับที่ ๒ ให้ไปสถานีตำรวจนครบาลพลโยธินในวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๔ จากนั้นผู้ร้องจึงโทรศัพท์ติดต่อกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งแจ้งว่า ได้รับเอกสารประกอบคำให้การของผู้ร้องเรียบร้อยแล้ว และผู้ร้องไม่ต้องมาพบตามหมายเรียกครั้งที่ ๒

๒) แต่เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ร้องถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ทราบสังกัด จับกุมบริเวณหน้าบ้านพักอาศัยในจังหวัดนนทบุรีตามหมายจับของศาลจังหวัดชุมพรและถูกนำตัวไปสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพรในเวลากลางคืนโดยไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจหญิงร่วมเดินทางด้วย ทำให้ผู้ร้องตกอยู่ในความหวาดกลัวและเกรงว่าจะไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย

/(๓) ผู้ร้อง...

๓) ผู้ร้องเห็นว่าการออกหมายจับของผู้ถูกร้องที่ ๕ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการควบคุมตัวกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของผู้ร้อง จึงขอให้ตรวจสอบ

๑.๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องสมควรได้รับการแก้ไขปัญหาโดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง จึงมีมติรับไว้ประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นคำร้อง (ป) ที่ ๘๕/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๗ โดยส่งเรื่องไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

๑.๓ จากการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนปรากฏว่า สถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร และสถานีตำรวจนครบาลพลโยธิน ให้ข้อเท็จจริงขัดแย้งกันในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ รวมถึงการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาขณะควบคุมตัวในยามวิกาล อาจใช้วิธีการไม่เหมาะสม กรณีจึงมีประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีมติให้รับไว้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นคำร้องที่ ๒๖๒/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๗

๑.๔ จากการตรวจสอบเบื้องต้นพบว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้จับกุมตัวผู้ร้องจากที่พักอาศัยจังหวัดนนทบุรี โดยผู้ถูกร้องที่ ๓ และผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้ควบคุมตัวผู้ร้องจากสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งบนถนน ๓๔๕ อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ไปยังจังหวัดชุมพรเพื่อส่งตัวผู้ร้องให้กับผู้ถูกร้องที่ ๕

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือร้องเรียนของผู้ร้อง ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๗ ถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒ หนังสือสถานีตำรวจนครบาลพลโยธิน ที่ ดช ๐๐๑๕(บก.น.๒)๑๑/๑๙๓๙ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ หนังสือตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร ที่ ดช ๐๐๒๓(ขพ).๑๗/๓๖๙๘ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ รายงานผลการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ที่ ๒๓๒/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๕ บันทึกการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อพบผู้ร้อง ณ ร้านค้าแห่งหนึ่งในจังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ พร้อมเอกสาร ดังนี้

- ๑) สำเนาหมายเรียกผู้ต้องหา สถานีตำรวจนครบาลพหลโยธิน ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓
- ๒) สำเนาหมายเรียกผู้ต้องหา สถานีตำรวจนครบาลพหลโยธิน ฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓
- ๓) สำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี สถานีตำรวจนครบาลพหลโยธิน ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔
- ๔) สำเนาหมายจับศาลจังหวัดชุมพร ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖
- ๕) สำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี สถานีตำรวจนครบาลพหลโยธิน ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๖ บันทึกการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สถานีตำรวจนครบาลพหลโยธิน เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และสำเนาบันทึกข้อความสถานีตำรวจนครบาลพหลโยธิน ที่ ๐๐๑๕(บก.น.๒)(๑๑)(๓๐๑๘)/๔๐๓๙ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร

๒.๑.๗ บันทึกการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองบังคับการปฏิบัติการพิเศษ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

๒.๑.๘ บันทึกการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดชุมพร ระหว่างวันที่ ๒๗-๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ พร้อมเอกสาร ดังนี้

- ๑) สำเนาหมายจับศาลจังหวัดชุมพร ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ พร้อมภาพถ่ายผู้ต้องหา
- ๒) สำเนาบันทึกการจับกุมผู้ร้อง ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๖ ของสถานีตำรวจภูธรบางแม่นาง
- ๓) สำเนาเอกสารการเช่ารถยนต์ ของสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร
- ๔) สำเนาบันทึกข้อความสถานีตำรวจนครบาลพหลโยธิน ที่ ๐๐๑๕(บก.น.๒)(๑๑)(๓๐๑๘)/๔๐๓๙ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ถึง ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร
- ๕) สำเนาคำร้องขอประกันตัวผู้ร้องในชั้นสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร

๒.๑.๙ บันทึกการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๗ พร้อมเอกสาร ดังนี้

๑) สำเนารายงานประจำวัน สถานีตำรวจภูธรดอนเจดีย์ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๖

๒) สำเนาเอกสารการใช้รถยนต์เช่า ของสถานีตำรวจภูธรดอนเจดีย์ ๒.๑.๑๐ บันทึกถ้อยคำทางโทรศัพท์ของสามีผู้ร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

รายละเอียดปรากฏตามความเป็นมาในข้อ ๑.๑ นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ ผู้ร้องได้ให้ถ้อยคำเพิ่มเติมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ร้านค้าแห่งหนึ่งในจังหวัดนนทบุรี สรุปว่า

๑) เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ร้องได้รับหมายเรียกลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ จากสถานีตำรวจนครบาลพลโยธิน ให้ไปพบผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อมาในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ร้องได้ไปพบผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงทราบว่า [REDACTED] กล่าวหาผู้ร้องในความผิดเกี่ยวกับเช็ค ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔^๑ ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ร้องได้รับหมายเรียก ฉบับที่ ๒ จากสถานีตำรวจนครบาลพลโยธิน ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ ส่งมายังที่อยู่อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ระบุให้ไปที่สถานีตำรวจนครบาลพลโยธินในวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๔ ผู้ร้องจึงโทรศัพท์ไปสอบถามผู้ถูกร้องที่ ๑ และได้รับแจ้งว่า ได้รับเอกสารของผู้ร้องครบถ้วนแล้ว ผู้ร้องไม่ต้องมาพบตามหมายเรียกฉบับที่ ๒ ผู้ร้องจึงสันนิษฐานว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ออกหมายเรียกวันเดียวกัน ๒ ฉบับ

๒) เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๖ เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ น. ผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าจับกุมผู้ร้องที่บริเวณหน้าบ้านพักในจังหวัดนนทบุรีตามหมายจับของศาลจังหวัดชุมพร โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่งกายนอกเครื่องแบบ เข้ามาสอบถามชื่อ - นามสกุลผู้ร้อง แสดงหมายจับพร้อม /อ่านหมายจับ ...

^๑ ผู้ร้องได้ออกเช็คเพื่อประกันการเล่นแชร์กับ [REDACTED] ๔ ฉบับ ดังนี้

๑) เช็คธนาคาร [REDACTED] สาขา [REDACTED] ชุมพร [REDACTED]
ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๓ สั่งจ่ายเงินจำนวน ๑๙,๔๒๕ บาท

๒) เช็คธนาคาร [REDACTED] สาขา [REDACTED] ชุมพร [REDACTED]
ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓ สั่งจ่ายเงินจำนวน ๑๙,๔๒๕ บาท

๓) เช็คธนาคาร [REDACTED] สาขา [REDACTED] ชุมพร [REDACTED]
ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓ สั่งจ่ายเงินจำนวน ๑๙,๔๒๕ บาท

๔) เช็คธนาคาร [REDACTED] สาขา [REDACTED] ชุมพร [REDACTED]
ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓ สั่งจ่ายเงินจำนวน ๑๙,๔๒๕ บาท

อ่านหมายจับต่อหน้าผู้ร้อง และแสดงบัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน ผู้ร้องไม่แน่ใจว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้บันทึกวิดีโอขณะจับกุมและควบคุมตัวผู้ร้องหรือไม่ แต่ผู้ร้องได้บันทึกวิดีโอขณะถูกจับกุมไว้ จากนั้นผู้ถูกร้องที่ ๒ พาผู้ร้องขึ้นรถยนต์ไปลงบันทึกประจำวันที่สถานีตำรวจภูธรบางแม่นาง จังหวัดนนทบุรี โดยให้สามีของผู้ร้องขับรถตามไป ทั้งนี้ ผู้ร้องไม่ติดใจเอาความการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากแสดงตนเป็นเจ้าพนักงานและแสดงเอกสาร พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดจนผู้ร้องพอใจ

๓) เวลาประมาณ ๒๐.๐๐ น. ผู้ถูกร้องที่ ๒ พาผู้ร้องไปส่งให้กับผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่สถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งบนถนนสาย ๓๔๕ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยให้สามีของผู้ร้องขับรถตามไปด้วย และแจ้งผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ จะพาผู้ร้องไปส่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๔ โดยผู้ถูกร้องที่ ๓ มี ๓ นาย แต่งกายนอกเครื่องแบบ ไม่แสดงบัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน นำตัวผู้ร้องขึ้นรถยนต์กระบะ [REDACTED] ประตุ สีบรอนซ์ [REDACTED] กรุงเทพมหานคร ไม่มีตราสัญลักษณ์ของหน่วยงานตำรวจและไม่ได้บันทึกภาพขณะควบคุมตัวผู้ร้อง ทั้งนี้ ผู้ร้องขอให้สามีนั่งรถยนต์ไปกับผู้ร้องด้วย แต่ถูกปฏิเสธ สามีผู้ร้องจึงกลับไปเปลี่ยนรถยนต์แล้วขับตามไปยังสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร

๔) เวลาประมาณ ๒๓.๐๐ น. ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้พาผู้ร้องแวะที่สถานีบริการน้ำมันบริเวณแยกหนองไผ่ หมู่ที่ ๑๒ ถนนเลียงเมือง ทางหลวง ๓๗ (ชะอำ-ปราณบุรี) ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และส่งตัวผู้ร้องให้ผู้ถูกร้องที่ ๔ ซึ่งมี ๓ นาย แต่งกายนอกเครื่องแบบ ไม่แสดงบัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน แต่แจ้งว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร ได้นำตัวผู้ร้องขึ้นรถยนต์กระบะสองตอน [REDACTED] สีเทา [REDACTED] กรุงเทพมหานคร ไม่มีตราสัญลักษณ์ของหน่วยงานตำรวจ ไม่ได้บันทึกภาพขณะควบคุมตัวผู้ร้อง ไปถึงสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร เวลาประมาณ ๐๐.๒๐ น. ของวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๖

๕) เมื่อถึงสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร ผู้ร้องได้พบผู้ถูกร้องที่ ๕ จึงสอบถามสาเหตุของการออกหมายจับพร้อมทั้งแจ้งความประสงค์ขอลปล่อยชั่วคราว เมื่อสามีผู้ร้องเดินทางมาถึง จึงยื่นคำร้องขอลปล่อยชั่วคราวผู้ร้องด้วยเงินสด แต่ผู้ถูกร้องที่ ๕ แจ้งว่า เป็นเวลานอกราชการ ไม่มีผู้ออกใบเสร็จรับเงินให้ และแจ้งให้สามีผู้ร้องไปเปิดบัญชีธนาคารมาเป็นหลักประกัน ซึ่งวันดังกล่าวเป็นวันอาทิตย์ สามีผู้ร้องจึงต้องรอให้ห้างสรรพสินค้าเปิดให้บริการก่อนจะเปิดบัญชีธนาคารนำมาเป็นหลักประกันให้ผู้ร้องในเวลาประมาณ ๑๑.๐๐ น. ทั้งนี้ ผู้ร้องยังข้องใจเรื่องการใช้เงินสดในการประกันตัว

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑

(๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ออกหมายเรียกผู้ร้อง ๒ ฉบับ โดยฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ ให้มารายงานตัวที่สถานีตำรวจนครบาลพหลโยธินในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. ส่งไปยังที่อยู่บ้านเลขที่ [REDACTED] อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ส่วนฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ ให้มารายงานตัวที่สถานีตำรวจนครบาลพหลโยธิน

ในวันที่ ...

ในวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. โดยส่งหมายไปยังที่อยู่บ้านเลขที่ [REDACTED]

[REDACTED] อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

(๒) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันว่าการออกหมายเรียกฉบับที่ ๑ น่าจะเกิดความผิดพลาด จึงมีหมายเรียกออกไป ๒ ฉบับ

(๓) วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ร้องมาพบพนักงานสอบสวน แต่พนักงานสอบสวนไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ร้อง เนื่องจากผู้ร้องไม่ได้นำเอกสารที่เกี่ยวข้องมาด้วย เช่น เอกสารธนาคาร จึงให้ผู้ร้องกลับไปนำเอกสารมาใหม่

(๔) วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๗ ผู้ร้องแจ้งความดำเนินคดีกับ [REDACTED] กรณี [REDACTED] รู้อยู่แล้วว่าเช็คฉบับที่ ๓ และที่ ๔ ยังไม่ถึงกำหนดชำระ และเป็นการออกเช็คเพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการเล่นแชร์ ไม่ใช่เป็นการชำระหนี้ที่มีอยู่จริง การกระทำของ [REDACTED] เป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่พนักงานสอบสวนโดยรู้อยู่แล้วว่ามีได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น แต่ผู้ร้องไม่มีเอกสารหลักฐานมาประกอบ พนักงานสอบสวนจึงแจ้งให้ผู้ร้องไปเตรียมเอกสาร แต่จนถึงวันที่ให้ข้อมูล (๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗) ผู้ร้องยังไม่ได้นำเอกสารมาให้พนักงานสอบสวน

(๕) พนักงานสอบสวนส่งสำนวนของผู้ร้องให้กับสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพรเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔ แต่จำไม่ได้ว่าได้ให้ข้อมูลกรณีที่ผู้ร้องมารายงานตัวเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ตามหมายจับฉบับที่ ๑ หรือไม่

๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒

(๑) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ตรวจสอบหมายจับซึ่งเป็นภารกิจประจำพบหมายจับผู้ร้องของสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร จึงได้ตรวจสอบข้อมูลกับสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร และเข้าจับกุมผู้ร้อง

(๒) ขณะเข้าจับกุมผู้ร้อง ผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่งกายนอกเครื่องแบบและใช้รถยนต์ไม่มีตราสัญลักษณ์ของหน่วยงานตำรวจเป็นยานพาหนะเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อพบผู้ร้องและสามีที่หน้าบ้านพักของผู้ร้อง [REDACTED] อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงแสดงตัวโดยแสดงบัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน แสดงหมายจับ รวมทั้งอ่านหมายจับและส่งหมายจับให้ผู้ร้องดู โดยผู้ร้องยอมรับว่าเป็นบุคคลตามหมายจับ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ไม่ได้เข้าไปบริเวณที่พักอาศัยของผู้ร้อง

(๓) ผู้ถูกร้องที่ ๒ พาผู้ร้องขึ้นรถยนต์ไปลงบันทึกประจำวันที่สถานีตำรวจภูธรบางแม่นาง โดยอนุญาตให้สามีผู้ร้องขับรถยนต์ตามไปและให้ผู้ร้องใช้โทรศัพท์มือถือโดยไม่ได้ใส่กุญแจมือผู้ร้อง จากนั้นจึงนำตัวผู้ร้องไปส่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่สถานีบริการน้ำมันบนถนนสาย ๓๔๕ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยได้รับการประสานจากผู้ถูกร้องที่ ๔ และก่อนส่งตัว ผู้ถูกร้องที่ ๒

ได้ซื้ออาหาร ...

ได้ซื้ออาหารให้พร้อมทั้งแจ้งผู้ร้องให้เตรียมตัวเพื่อเดินทางไกลไปยังจังหวัดชุมพร ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้แสดงตัวด้วยวาจาและแสดงบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่แล้ว ก่อนรับตัวผู้ร้องไปส่งให้กับผู้ถูกร้องที่ ๔

๓) ผู้ถูกร้องที่ ๓

(๑) เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ไปรับตัวผู้ต้องหาที่จังหวัดชุมพร จึงประสานงานกับผู้ถูกร้องที่ ๔ โดยได้รับแจ้งจากผู้ถูกร้องที่ ๔ ให้รับตัวผู้ต้องหาของสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพรจากผู้ถูกร้องที่ ๒ มาส่งให้ด้วย

(๒) เวลาประมาณ ๒๐.๐๐ น. ได้รับตัวผู้ร้องต่อจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่สถานีบริการน้ำมันบนถนนสาย ๓๔๕ จังหวัดนนทบุรี โดยผู้ถูกร้องที่ ๓ แต่งกายนอกเครื่องแบบและใส่เสื้อกั๊กสีดำ หัวหน้าชุดแสดงตัวเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยวาจาต่อผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้ว

(๓) ขณะควบคุมตัวผู้ต้องหาระหว่างเดินทางไปส่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๔ ไม่มีกล้องจึงไม่ได้ถ่ายวิดีโอไว้ เนื่องจากการควบคุมตัวระหว่างเดินทางค่อนข้างไกลจึงไม่สามารถใช้โทรศัพท์มือถือบันทึกได้และมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณในการจัดหากล้องโดยเป็นช่วงที่อยู่ระหว่างการใช้งบประมาณที่กำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ พ.ศ. ๒๕๖๖

(๔) ผู้ถูกร้องที่ ๓ ทราบว่าสามผู้ร้องขึ้นรถยนต์ตามเพื่อไปส่งผู้ร้อง แต่ไม่ได้ขอขึ้นรถยนต์ไปคันเดียวกับผู้ร้อง

(๕) ผู้ถูกร้องที่ ๓ นำตัวผู้ร้องขึ้นรถยนต์กระบะ [REDACTED] กทม. ซึ่งเป็นรถยนต์เช่าเพื่อปฏิบัติงานราชการ โดยผู้ร้องนั่งด้านหลังฝั่งซ้าย ไม่ได้ใส่เครื่องพันธนาการผู้ร้อง ไม่ได้ยึดกระเปาะและโทรศัพท์ของผู้ร้อง และแจ้งผู้ร้องว่าหากต้องการเข้าห้องน้ำให้แจ้ง โดยผู้ร้องได้ขอแวะเข้าห้องน้ำ ๑ ครั้ง ที่บริเวณแยกวังมะนาว อำเภอบางบัวทอง จังหวัดราชบุรี

๔) ผู้ถูกร้องที่ ๔

(๑) เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๔ จับกุมผู้ต้องหาคนหนึ่งซึ่งต้องนำส่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ จึงประสานให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ มารับไปพร้อมทั้งขอให้รับตัวผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ต้องหาของผู้ถูกร้องที่ ๔ จากผู้ถูกร้องที่ ๒ มาส่งให้ด้วย โดยนัดกันที่บริเวณสถานีบริการน้ำมัน [REDACTED] แยกหนองไผ่ หมู่ที่ ๑๒ ถนนเลี้ยวเมือง ทางหลวง ๓๗ (ชะอำ-ปราณบุรี) ตำบลทับใต้ อำเภอบางขัน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เวลาประมาณ ๒๓.๐๐ - ๒๔.๐๐ น. ด้านหน้าร้านสะดวกซื้อ [REDACTED] ซึ่งมีแสงไฟส่องสว่าง โดยผู้ถูกร้องที่ ๔ มากัน ๓ นาย แต่งกายนอกเครื่องแบบ สวมเสื้อแจ็กเก็ตที่มีข้อความระบุหน่วยงานและมีบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่แขวนคอ พร้อมกันนี้เจ้าหน้าที่ได้แสดงหมายจับพร้อมกับแสดงตัวด้วยวาจาต่อหน้าผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๓ จากนั้นจึงควบคุมตัวผู้ร้องขึ้นรถยนต์กระบะสองตอนท้ายบรรทุก [REDACTED] สีเทา [REDACTED] กรุงเทพมหานคร

ไม่มีตราสัญลักษณ์ของหน่วยงานตำรวจเนื่องจากเป็นรถยนต์เช่าเพื่อปฏิบัติงาน นำตัวผู้ร้องไปยังสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพรซึ่งมีระยะทางประมาณ ๒๓๐ กิโลเมตร โดยใช้เวลาเดินทางประมาณ ๓-๔ ชั่วโมง ทั้งนี้ ไม่ได้ใส่กุญแจมือผู้ร้อง ไม่ได้ยึดกระเป๋าสตางค์ อนุญาตให้ผู้ร้องใช้โทรศัพท์ได้ และแจ้งกับผู้ร้องว่า หากต้องการอาหารหรือเข้าห้องน้ำ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ ระหว่างเดินทางผู้ร้องหลับและไม่แวะระหว่างทาง เมื่อถึงสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร ผู้ถูกร้องที่ ๔ ถ่ายภาพร่วมกับผู้ร้องและส่งตัวผู้ร้องให้กับผู้ถูกร้องที่ ๕ แต่เนื่องจากระยะเวลาผ่านมาเกือบ ๒ ปี ไฟล์ภาพจึงถูกลบไปแล้ว

๕) ผู้ถูกร้องที่ ๕

(๑) เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ส่งสำนวนคดีของผู้ร้องมาให้สถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพรโดยไม่มีรายละเอียดและหลักฐานว่าผู้ร้องได้ไปรายงานตัวต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว เมื่อปรากฏตามสำนวนว่าผู้ร้องไม่ได้ไปตามหมายเรียก ๒ ครั้ง และเลยกำหนดระยะเวลาให้ผู้ร้องไปรายงานตัวตามหมายเรียกทั้ง ๒ ฉบับแล้ว ประกอบกับผู้ร้องเปลี่ยนแปลงที่อยู่บ่อยครั้ง จึงมีเหตุขอให้ศาลออกหมายจับ

(๒) ผู้ร้องเดินทางมาถึงสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพรเวลาประมาณ ๐๒.๐๐ - ๐๓.๐๐ น. ของวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๖ โดยสามผู้ร้องมาถึงก่อนผู้ร้องประมาณ ๑ ชั่วโมง

(๓) ขณะที่ผู้ถูกร้องที่ ๕ รับผู้ร้องมาจากผู้ถูกร้องที่ ๔ ผู้ร้องมีสภาพร่างกายเป็นปกติ เมื่อผู้ร้องมาถึงจึงให้ผู้ร้องพูดคุยกับสามีและให้ผู้ร้องพักประมาณ ๑-๒ ชั่วโมงในห้องควบคุมตัวหญิง เนื่องจากเห็นว่าผู้ร้องเดินทางไกลหลายชั่วโมง

(๔) ระหว่างการสอบสวนได้แจ้งสิทธิตามกฎหมายให้ผู้ร้องทราบ โดยมีสามีของผู้ร้องร่วมรับฟังอยู่ตลอดเวลา แต่สามีผู้ร้องไม่ยอมลงลายมือชื่อ ระหว่างการสอบสวนไม่ได้ใส่กุญแจมือผู้ร้อง

(๕) กรณีขอประกันตัวผู้ร้อง สามีได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องที่ ๕ ว่า ขอนำตัวผู้ร้องกลับไปก่อน แต่ผู้ถูกร้องที่ ๕ ขอทำตามระเบียบ ทั้งนี้ สามีผู้ร้องไม่ได้แจ้งขอประกันตัวผู้ร้องด้วยเงินสด ซึ่งหากสามีผู้ร้องมีเงินสดพอก็สามารถดำเนินการได้ทันที จากนั้นเวลาประมาณ ๐๙.๐๐ น. (วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๖) สามีผู้ร้องได้นำสมุดบัญชีธนาคารมาประกันตัวผู้ร้อง

๒.๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่สถานีตำรวจภูธรบางแม่นาง จังหวัดนนทบุรี โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ข้อมูลว่า เจ้าหน้าที่ที่จับกุมผู้ร้องคือเจ้าหน้าที่จากกองบังคับการปฏิบัติการพิเศษ (คอมมานโด) ภายหลังจากการจับกุมได้ควบคุมตัวผู้ร้องมาลงบันทึกประจำวันที่สถานีตำรวจภูธรบางแม่นางเนื่องจากเป็นสถานีตำรวจเจ้าของพื้นที่

๒) เมื่อวันที่ ...

๒) เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่สถานีบริการ [REDACTED] แยกหนองไผ่ หมู่ที่ ๑๒ ถนนเลี่ยงเมือง ทางหลวง ๓๗ (ชะอำ-ปราณบุรี) ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นจุดที่ผู้ถูกร้องที่ ๔ รับตัวผู้ร้องต่อจากผู้ถูกร้องที่ ๓ โดยบริเวณสถานีบริการน้ำมันมีร้านค้าหลายร้าน รวมถึงบริเวณด้านหน้ามีร้านสะดวกซื้อ [REDACTED] ที่เปิดให้บริการตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๓) เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ สามผู้ร้องให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผ่านทางโทรศัพท์ สรุปว่า เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๖ เวลาประมาณ ๐๐.๒๐ น. สามผู้ร้องขอประกันตัวผู้ร้องด้วยเงินสดแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจแจ้งว่าไม่มีเจ้าหน้าที่ออกใบเสร็จ จึงให้สามผู้ร้องไปเปิดบัญชีธนาคารเพื่อนำมาเป็นหลักประกัน ทั้งนี้ สามผู้ร้องไม่แน่ใจและจำไม่ได้ว่าได้พกเงินสดไปเปิดบัญชีใหม่ที่ธนาคาร [REDACTED] หรือว่าได้กดเงินสดจากตู้ถอนเงินสดอัตโนมัติไปเปิดบัญชีใหม่เพื่อนำมาเป็นหลักประกัน

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งห้าได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการออกหมายจับ การจับกุม ควบคุมตัว และการปล่อยชั่วคราวผู้ร้องหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณาดังนี้

๓.๑ ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๕ กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีออกหมายเรียกและออกหมายจับผู้ร้องโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

๓.๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๘^๒ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ข้อ ๙ และข้อ ๑๔ วรรคสาม^๓ ได้รับรองสิทธิเสรีภาพ

/และความ ...

^๒ มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

^๓ ข้อ ๙

๑. บุคคลทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพและความปลอดภัยของร่างกายบุคคลจะถูกจับกุมหรือควบคุมโดยอำเภอใจมิได้ บุคคลจะถูกทรมานหรือทรมานของตนมิได้ ยกเว้นโดยเหตุและโดยเป็นไปตามกระบวนการที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

๒. ในขณะที่จับกุม บุคคลใดที่ถูกจับกุมจะต้องได้รับแจ้งถึงเหตุผลในการจับกุม และจะต้องได้รับแจ้งถึงข้อหาที่ถูกจับกุมโดยพลัน

และความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายของบุคคลทุกคนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด โดยบุคคลจะถูกจับกุมหรือถูกควบคุมโดยอำเภอใจมิได้ ยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนด และจะต้องถูกนำตัวไปยังศาลหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มีอำนาจตามกฎหมายโดยพลัน รวมทั้งมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งโดยพลันซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพและเหตุแห่งความผิดที่ถูกกล่าวหา สิทธิที่จะมีเวลาและได้รับความสะดวกเพียงพอแก่การเตรียมการเพื่อต่อสู้คดี รวมทั้งให้รัฐจัดให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และได้รับการพิจารณาโดยไม่ชักช้าเกินความจำเป็น เพื่อทำให้เกิดการบริหารกระบวนการยุติธรรมที่เหมาะสม

๓.๑.๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖๖ วรรคสอง มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๓๔ วรรคสาม ^๔ บัญญัติให้เจ้าพนักงานจะจับกุมผู้ใด

/ต้องมีหมายจับ ...

๓. บุคคลใดที่ถูกจับกุมหรือควบคุมตัวในข้อหาทางอาญา จะต้องถูกนำตัวโดยพลันไปยังศาลหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะใช้อำนาจทางตุลาการ และจะต้องได้รับการพิจารณาคดีภายในระยะเวลาอันสมควรหรือได้รับการปล่อยตัวไป...

ข้อ ๑๔ วรรค ๓ ในการพิจารณาคดีอาญา บุคคลทุกคนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดย่อมมีสิทธิที่จะได้รับหลักประกันชั้นต่ำดังต่อไปนี้โดยเสมอภาค

(ก) สิทธิที่จะได้รับแจ้งโดยพลันซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพและเหตุแห่งความผิดที่ถูกกล่าวหา ในภาษาซึ่งบุคคลนั้นเข้าใจได้

(ข) สิทธิที่จะมีเวลา และได้รับความสะดวกเพียงพอแก่การเตรียมการเพื่อต่อสู้คดี และติดต่อกับทนายความที่ตนเลือกได้

(ค) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยไม่ชักช้าเกินความจำเป็น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ มาตรา ๖๖ เหตุที่จะออกหมายจับได้มีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือ

(๒) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น

ถ้าบุคคลนั้นไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควรให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี

มาตรา ๗๘ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลนั้นไม่ได้ เว้นแต่

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๘๓ ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับพร้อมด้วยผู้จับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดังกล่าวแต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

ต้องมีหมายจับหรือคำสั่งศาล และรับรองสิทธิของผู้ต้องหาให้มีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม ตลอดจนได้รับการปล่อยชั่วคราว รวมทั้งคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวน การสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา บทที่ ๒ การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจค้นและจับกุมไว้ว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะตรวจค้นหรือจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลไม่ได้ เว้นแต่เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น หรือเมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งที่มีไว้เป็นความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิด กรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับพร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ รวมถึงขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมและสถานที่ควบคุมตัวได้

นอกจากนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีบันทึกข้อความ ที่ ๐๐๑๑.๑๓/ว๕๒ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ กำชับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำการตรวจค้นหรือจับกุมทุกกรณีต้องแต่งเครื่องแบบให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยเครื่องแบบตำรวจ เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นหรือเร่งด่วนที่ต้องตรวจค้นบุคคลหรือสถานที่หรือจับกุมบุคคลใดซึ่งหากไม่ปฏิบัติทันทีอาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ ถ้าเช่นนี้ไม่ต้องแต่งเครื่องแบบก็ได้ แต่ต้องแจ้งยศ ชื่อ ตำแหน่ง พร้อมทั้งแสดงบัตรประจำตัวให้เจ้าบ้านหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือบุคคลที่ถูกตรวจค้นหรือถูกจับกุมนั้นทราบ

/๓.๑.๓ ในการ ...

มาตรา ๘๔ เจ้าพนักงานหรือราษฎรผู้ทำการจับต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน ตามมาตรา ๘๓ โดยทันที และเมื่อถึงที่นั้นแล้วให้ส่งตัวผู้ถูกจับแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจของที่ทำการของพนักงานสอบสวนดังกล่าว เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นแจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ ถ้ามีหมายจับให้แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบและอ่านให้ฟัง และมอบสำนวนบันทึกการจับแก่ผู้จับนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๘๔/๑ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมีผู้นำตัวผู้ถูกจับมาส่งนั้น จะปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ก็ได้ แต่ถ้าเป็นการจับโดยมีหมายของศาลให้รีบดำเนินการตามมาตรา ๖๔ และในกรณีที่ต้องส่งตัวผู้ถูกจับไปยังศาลแต่ไม่อาจส่งไปได้ในขณะนั้น เนื่องจากเป็นเวลาที่ศาลปิดหรือใกล้จะปิดทำการ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่รับตัวผู้ถูกจับไว้มีอำนาจปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้จนกว่าจะถึงเวลาศาลเปิดทำการ

มาตรา ๘๗ ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี

มาตรา ๑๓๔ วรรคสาม ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม

๓.๑.๓ ในการอำนวยความสะดวกธรรมชาติส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจค้น จับกุม และการสอบสวนคดีอาญา ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๑๗๘/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๔ เรื่อง การบันทึกภาพและเสียงการตรวจค้น จับกุม และการสอบสวนคดีอาญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการบันทึกภาพและเสียงการจับกุมในที่สาธารณะสถานไว้ว่า กรณีจับโดยมีหมายหรือคำสั่งของศาล ให้ผู้จับกุมบันทึกภาพและเสียง แต่หากเข้าเหตุยกเว้นที่ให้จับโดยไม่มีหมายหรือคำสั่งของศาลได้ หากสามารถบันทึกภาพและเสียงได้ก็ให้ดำเนินการ ส่วนในชั้นสอบสวนนั้น การบันทึกภาพและเสียงให้กระทำกับคดีความผิดต่อชีวิตหรือร่างกายโดยมีผู้ถึงแก่ความตายหรือบาดเจ็บสาหัส ความผิดฐานชิงทรัพย์โดยมีผู้ถึงแก่ความตายหรือบาดเจ็บสาหัส ความผิดฐานปล้นทรัพย์ คดีที่มีความสำคัญหรือเป็นที่สนใจของประชาชน คดีที่ไม่ปรากฏหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ คดีที่ผู้ต้องหาให้การเป็นประโยชน์ที่จะขยายผลไปยังผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่นในอัตราโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคสุญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ ที่บัญญัติให้ในการควบคุมตัวบุคคล เจ้าหน้าที่รัฐต้องบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องขณะจับกุม จนกระทั่งส่งตัวให้พนักงานสอบสวนหรือปล่อยตัวบุคคลดังกล่าวไป เว้นแต่มีเหตุสุจริตให้บันทึกไว้

๓.๑.๔ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า

๑) เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ออกหมายเรียกผู้ร้องในวันเดียวกัน ๒ ฉบับ โดยส่งหมายเรียกฉบับแรกไปยังที่อยู่ที่อยู่อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ให้ผู้ร้องไปรายงานตัวที่สถานีตำรวจนครบาลพลโยธินในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ซึ่งผู้ร้องได้เข้ารายงานตัวกับผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว ต่อมาวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ร้องได้รับหมายเรียกฉบับที่ ๒ ซึ่งส่งไปยังที่อยู่อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ให้ไปรายงานตัวที่สถานีตำรวจนครบาลพลโยธินในวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๔ ผู้ร้องให้ข้อมูลว่าได้โทรศัพท์สอบถามผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วว่าต้องเข้าไปพบอีกหรือไม่ โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ แจ้งผู้ร้องว่าไม่ต้องมาพบแล้วเนื่องจากได้ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้ข้อมูลว่าเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ร้องยังเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องมาไม่ครบ จึงให้ผู้ร้องไปเตรียมเอกสารแล้วกลับมาใหม่อีกครั้ง ซึ่งกรณีดังกล่าวผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้ข้อมูลไม่ตรงกัน แต่ตามรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีของสถานีตำรวจนครบาลพลโยธิน ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ปรากฏรายละเอียดว่า ผู้ร้องพร้อมพวกได้มาพบพนักงานสอบสวนตามหมายเรียกแล้ว แต่เนื่องจากพนักงานสอบสวนติดภารกิจจึงได้ให้ผู้ต้องหาทั้ง ๗ ราย กลับไปก่อน และจะนัดหมายให้มาพบพนักงานสอบสวนอีกครั้งในภายหลัง ซึ่งขัดแย้งกับข้อมูลของผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งแจ้ง ต่อมาวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ส่งสำนวนการสอบสวนคดีของผู้ร้องให้กับผู้ถูกร้องที่ ๕ ดำเนินการต่อไป

๒) เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๒ จับกุมผู้ร้องที่บริเวณหน้าบ้านพักอาศัยในจังหวัดนนทบุรีตามหมายจับของศาลจังหวัดชุมพรที่ผู้ถูกร้องที่ ๕ ได้ยื่นคำร้องขอออกหมายจับต่อศาลเนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๕ เห็นว่า สำนวนที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ส่งมาไม่ปรากฏข้อมูลว่าผู้ร้องได้

เข้ารายงานตัวกับผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่ได้ไปพบพนักงานสอบสวนตามหมายเรียกถึง ๒ ครั้ง ประกอบกับผู้ร้องเปลี่ยนแปลงที่อยู่จากอำเภอปะทิวไปยังอำเภอเมืองชุมพร และไปยังอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ตามลำดับ กรณีจึงมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้ร้องได้กระทำหรือน่าจะกระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ร้องจะหลบหนี

๓.๑.๕ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องได้เข้าพบผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามหมายเรียกฉบับที่ ๑ แล้ว และปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ออกหมายเรียกลงวันที่เดียวกัน ๒ ฉบับ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ แจ้งว่าน่าจะเกิดการผิดพลาด รวมถึงผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่นั่นใจว่าได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๕ ทราบหรือไม่ว่าผู้ร้องเข้ารายงานตัวตามหมายเรียกฉบับที่ ๑ แล้ว แต่จากบันทึกข้อความสถานีตำรวจนครบาลพลโยธินที่ ๐๐๑๕(บก.น.๒)(๑๑)(๓๐๑๘)/๔๐๓๙ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร เพื่อส่งสำนวนการสอบสวนคดีของผู้ร้องให้สถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร ไม่ปรากฏรายละเอียดหรือหลักฐานว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๕ ทราบว่าผู้ร้องได้เข้าพบผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องที่ ๕ ใช้เป็นเงื่อนไขในการขอออกหมายจับต่อศาลจังหวัดชุมพรและนำไปสู่การจับกุมผู้ร้องในที่สุด การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ผู้ร้องและทำให้ผู้ร้องได้รับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมในกระบวนการยุติธรรม ถือเป็นการจำกัดสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของผู้ร้องจนเกินสมควรแก่กรณี ส่วนการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๕ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการดำเนินการภายใต้ข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในขณะนั้น มิได้แสดงให้เห็นถึงเจตนาที่จะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในชั้นนี้จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง

๓.๒ ประเด็นที่สอง ผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการควบคุมตัวผู้ร้องโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

๓.๒.๑ การตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๒ จำนวน ๒ นาย เข้าจับกุมผู้ร้องบริเวณหน้าบ้านพักอาศัยในจังหวัดนนทบุรี โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่งกายนอกเครื่องแบบแต่ได้แสดงตัวโดยแสดงบัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน แสดงหมายจับ รวมทั้งอ่านหมายจับและส่งหมายจับให้ผู้ร้องตรวจดูแล้ว ผู้ร้องยอมรับว่าเป็นบุคคลตามหมายจับ โดยผู้ร้องได้บันทึกวิดีโอขณะผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าจับกุมและควบคุมตัวไว้ จากนั้นผู้ถูกร้องที่ ๒ พาผู้ร้องขึ้นรถยนต์ไปลงบันทึกประจำวันที่สถานีตำรวจภูธรบางแม่นางโดยให้สามผู้ร้องขึ้นรถยนต์ตามไปด้วย และอนุญาตให้ผู้ร้องใช้โทรศัพท์มือถือได้ จากนั้นได้นำตัวผู้ร้องไปส่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่สถานีบริการน้ำมันบนถนนสาย ๓๔๕ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้รับการประสานจากผู้ถูกร้องที่ ๔ กรณีนี้ผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ทั้งนี้ผู้ร้องไม่ติดใจเอาความการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากได้แสดงตัวเป็นเจ้าพนักงาน แสดงหมายจับ รวมทั้งอธิบายรายละเอียดแล้ว

๓.๒.๒ เวลาประมาณ ๒๐.๐๐ น. ผู้ถูกร้องที่ ๓ จำนวน ๓ นาย รับตัวผู้ร้องต่อ จากผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่สถานีบริการน้ำมันบนถนนสาย ๓๔๕ จังหวัดนนทบุรี โดยแต่งกายนอกเครื่องแบบ สวมเสื้อกั๊กของหน่วยงานตำรวจแสดงตัวเป็นเจ้าของหน้าที่ตำรวจด้วยวาจาต่อผู้ร้อง โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ และ ผู้ถูกร้องที่ ๓ ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า ก่อนส่งและรับตัวผู้ร้อง ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้แสดงตัวโดยแสดงบัตร ประจำตัวเจ้าพนักงานให้ผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๒ ตรวจดู และพาผู้ร้องขึ้นรถยนต์เช่าของราชการซึ่งไม่มี ตราสัญลักษณ์ของหน่วยงานเพื่อนำตัวผู้ร้องไปส่งให้กับผู้ถูกร้องที่ ๔ โดยไม่ได้มีการบันทึกภาพและเสียง ระหว่างควบคุมตัวผู้ร้อง แต่ผู้ร้องให้ข้อมูลว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่ได้แสดงตัวและไม่ได้แสดงบัตรประจำตัว เจ้าพนักงาน

๓.๒.๓ เวลาประมาณ ๒๓.๐๐-๒๔.๐๐ น. ผู้ถูกร้องที่ ๓ ส่งตัวผู้ร้องให้กับ ผู้ถูกร้องที่ ๔ ที่หน้าร้านสะดวกซื้อ [REDACTED] บริเวณสถานีบริการน้ำมัน [REDACTED] แยกหนองไผ่ ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีแสงไฟส่องสว่าง ผู้ร้องให้ข้อมูลว่า ผู้ถูกร้องที่ ๔ ไม่ได้แสดงตัวและไม่แสดงบัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน แต่งกายนอกเครื่องแบบ พาผู้ร้องขึ้นรถยนต์ที่ไม่มี ตราสัญลักษณ์หน่วยงานตำรวจไปยังสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพรโดยไม่ได้มีการบันทึกภาพและเสียง ระหว่างควบคุมตัวผู้ร้อง โดยผู้ถูกร้องที่ ๔ ชี้แจงว่า วันที่ไปรับตัวผู้ร้องจากผู้ถูกร้องที่ ๓ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๔ แต่งกายนอกเครื่องแบบ สวมเสื้อแจ็กเก็ตที่มีข้อความระบุชื่อหน่วยงาน และได้แสดงหมายจับพร้อมกับ แสดงตัวด้วยวาจาต่อหน้าผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๓ โดยมีบัตรเจ้าพนักงานแขวนไว้ที่คอ จากนั้นจึงควบคุม ตัวผู้ร้องขึ้นรถยนต์กระบะสองตอนซึ่งไม่มีตราสัญลักษณ์ของหน่วยงานตำรวจเนื่องจากเป็นรถยนต์เช่า เพื่อปฏิบัติงาน นำตัวผู้ร้องไปยังสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพรซึ่งมีระยะทางประมาณ ๒๓๐ กิโลเมตร โดยใช้เวลาเดินทางประมาณ ๓-๔ ชั่วโมง ผู้ถูกร้องที่ ๔ ไม่ได้ใส่กุญแจมือผู้ร้อง ไม่ได้ยึดกระเป๋ และ อนุญาตให้ใช้โทรศัพท์มือถือได้ โดยระหว่างเดินทาง ผู้ร้องนอนหลับและไม่มีการแวะระหว่างทาง เมื่อถึง สถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร ผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้ถ่ายภาพร่วมกับผู้ร้องก่อนส่งตัวผู้ร้องให้กับผู้ถูกร้องที่ ๕ โดยผู้ร้องมีสภาพร่างกายเป็นปกติ แต่เหตุการณ์ตามคำร้องผ่านมาเกือบ ๒ ปี ไฟล์ภาพจึงถูกลบไปแล้ว

๓.๒.๔ พิจารณาแล้วเห็นว่า จากข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องที่ว่าผู้ถูกร้องที่ ๓ และที่ ๔ ไม่แสดงตัวและไม่แสดงบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๓ และที่ ๔ ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า ขณะรับตัวผู้ร้อง ผู้ถูกร้องที่ ๓ และที่ ๔ แต่งกายนอกเครื่องแบบโดยสวมเสื้อกั๊กและเสื้อแจ็กเก็ตที่มีข้อความ ระบุหน่วยงานและได้แสดงตัวเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ พร้อมกับมีบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานแขวนไว้ที่คอ โดยนำตัวผู้ร้องขึ้นรถยนต์กระบะที่ไม่มีตราสัญลักษณ์ของหน่วยงานตำรวจไปยังสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร โดยไม่ได้บันทึกภาพและเสียงผู้ร้องระหว่างควบคุมตัว เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ภายใต้การบังคับใช้ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคล สูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งให้ชะลอการบังคับใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว ในส่วนที่เกี่ยวกับการ ให้เจ้าหน้าที่ต้องบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องในระหว่างการควบคุมตัวบุคคล

๓.๒.๕ อย่างไรก็ตาม การควบคุมตัวผู้ต้องหาต้องกระทำเท่าที่จำเป็นภายใต้หลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะต้องคำนึงถึงความละเอียดอ่อนทางเพศสภาพด้วย แม้การตรวจสอบกรณีตามคำร้องจะไม่ปรากฏว่ามีการกระทำใดที่เป็นการกระหนาบหรือคุกคามต่อชีวิตและร่างกายของผู้ร้อง แต่การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจชายแต่งกายนอกเครื่องแบบควบคุมตัวผู้ร้องซึ่งเป็นผู้หญิงชั้นรถยนต์ที่ไม่มีตราสัญลักษณ์ของหน่วยงานตำรวจ เดินทางจากสถานีบริการน้ำมันบนถนนสาย ๓๔๕ จังหวัดนนทบุรี ไปยังสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ในยามวิกาลเป็นเวลาหลายชั่วโมง โดยที่ผู้ถูกร้องที่ ๔ ทราบจากการประสานข้อมูลของผู้ถูกร้องที่ ๒ ก่อนล่วงหน้าแล้วว่าจับกุมผู้ร้องได้และกำลังนำตัวไปส่งให้ ผู้ถูกร้องที่ ๔ ย่อมต้องตระหนักและควรจัดหาหรือแจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ จัดหาเจ้าหน้าที่ตำรวจหญิงไปร่วมรับตัวผู้ร้องด้วย อันเป็นการอำนวยความสะดวกและลดความเสี่ยงที่จะเกิดการกระหนาบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของผู้ร้อง ประกอบกับคดีความผิดที่ผู้ร้องถูกกล่าวหาเป็นคดีความผิดเล็กน้อยซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ มิใช่คดีอุกฉกรรจ์ ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ และผู้ถูกร้องที่ ๔ มิได้ดำเนินการ จัดหาเจ้าหน้าที่ตำรวจหญิงไปรับตัวและร่วมเดินทางไปกับผู้ร้องด้วยทั้งที่เป็นการควบคุมตัวในยามวิกาลซึ่งต้องใช้เวลาดำเนินการเป็นเวลานานนั้น จึงรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๓ และผู้ถูกร้องที่ ๔ กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง

๓.๒.๕ ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับข้อร้องเรียนจำนวนมาก เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในประเด็นการแต่งกายนอกเครื่องแบบแล้วไม่แสดงตัวว่าเป็นเจ้าพนักงาน รวมถึงไม่แสดงบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานให้ผู้ต้องถูกจับกุมหรือถูกตรวจค้นได้รับทราบและเข้าใจก่อน ซึ่งบางกรณีพบว่าการกระทำดังกล่าวจริง อันถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่ไม่เหมาะสม และไม่ให้หลักประกันในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรื่องการอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวนสอบสวน และมาตรการควบคุมตรวจสอบ เร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา ข้อ ๒.๔.๑ ที่กำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจที่จะทำการตรวจค้นในที่รโหฐานต้องแต่งเครื่องแบบ เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือกรณีเร่งด่วน หรือเป็นเจ้าพนักงานตำรวจที่มีตำแหน่งตั้งแต่ผู้กำกับขึ้นไปจะไม่แต่งเครื่องแบบก็ได้ แต่ต้องแจ้งยศ ชื่อ ตำแหน่ง พร้อมทั้งแสดงบัตรประจำตัวให้เจ้าบ้านหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นทราบ ประกอบบันทึกข้อความสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๑๑.๑๓/ว๕๒ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ที่กำชับให้ข้าราชการตำรวจในสังกัดต้องแต่งเครื่องแบบให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยเครื่องแบบตำรวจ ยกเว้นกรณีมีเหตุจำเป็นหรือเร่งด่วนที่ต้องทำการตรวจค้นบุคคลหรือสถานที่หรือจับกุมบุคคลใด ซึ่งหากไม่ปฏิบัติทันทีอาจจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ แต่ต้องแจ้งยศ ชื่อ ตำแหน่ง พร้อมทั้งแสดงบัตรประจำตัวให้

/เจ้าบ้านหรือ ...

เจ้าบ้านหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือบุคคลที่ถูกตรวจค้นหรือถูกจับกุมนั้นทราบ นอกจากนี้ กรณีตาม คำร้องนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๓ และผู้ถูกร้องที่ ๔ นำตัวผู้ร้องขึ้นรถยนต์ที่ไม่มีตราสัญลักษณ์หน่วยงานตำรวจ เนื่องจากเป็นรถยนต์เช่าเพื่อปฏิบัติราชการ ซึ่งอาจสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้น จึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยังสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๓.๓ ประเด็นที่สาม ผู้ถูกร้องที่ ๕ กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิด สิทธิมนุษยชน กรณีการให้ผู้ร้องได้รับการปล่อยชั่วคราวล่าช้า หรือไม่

๓.๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคห้า บัญญัติว่า คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียก หลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา^๔ ได้วางหลักเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวนไว้สรุปว่า คำร้อง ขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ไม่ว่าผู้ต้องหาต้องควบคุมหรือขังตามหมายศาล ย่อมยื่นได้โดยผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็วและผู้ต้องหาหรือจำเลย ทุกคนพึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยจะไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและ หลักประกันด้วยก็ได้ ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๖ ได้กำหนดแนวทางกรณีจำเลยยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวน พนักงาน อัยการ หรือศาล สั่งปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันแต่ไม่มีหลักประกัน หรือมีประกันและหลักประกันไม่เกิน หนึ่งในสามของจำนวนเงินตามเช็ค นอกจากนี้ คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ข้อ ๕.๗ ได้วางหลักในการปล่อยชั่วคราวไว้ว่า ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๕ ปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ ส่วนคดีอื่นจะปล่อย ชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้

๓.๓.๒ จากการตรวจสอบพบว่าข้อเท็จจริงขัดแย้งกัน โดยผู้ร้องให้ข้อมูลว่าเมื่อ ผู้ถูกร้องที่ ๔ ส่งตัวผู้ร้องให้กับผู้ถูกร้องที่ ๕ สามผู้ร้องได้แจ้งความประสงค์ขอประกันตัวผู้ร้องด้วยเงินสด แต่ผู้ถูกร้องที่ ๕ แจ้งว่า เป็นเวลานอกราชการไม่มีเจ้าหน้าที่ออกใบเสร็จรับเงินและแจ้งให้สามผู้ร้องไป เปิดบัญชีธนาคารมาเป็นหลักประกัน แต่วันดังกล่าวเป็นวันอาทิตย์ สามผู้ร้องจึงต้องรอให้ห้างสรรพสินค้า เปิดให้บริการ ก่อนจะเปิดบัญชีธนาคารนำมาเป็นหลักประกันให้ผู้ร้องในเวลาประมาณ ๑๑.๐๐ น. ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๕ ชี้แจงว่า สามผู้ร้องขอให้นำตัวผู้ร้องกลับไปก่อน แต่ผู้ถูกร้องที่ ๕ ไม่อนุญาต และสามผู้ร้อง

/ไม่ได้แจ้ง ...

^๔ มาตรา ๑๐๖ - มาตรา ๑๑๔

ไม่ได้แจ้งขอประกันตัวผู้ร้องด้วยเงินสด ซึ่งหากสามมีผู้ร้องมีเงินสดมาพอก็สามารถดำเนินการได้ทันที ทั้งนี้ สามมีผู้ร้องให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ไม่แน่ใจและจำไม่ได้ว่าได้นำเงินสดไปเปิดบัญชีใหม่ที่ ธนาคาร [REDACTED] หรือว่ากดเงินสดจากบัญชีธนาคารอื่นไปเปิดบัญชีใหม่เพื่อนำมาเป็นหลักประกัน

๓.๓.๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์หรือไม่มีความผิดจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิด การปล่อยชั่วคราวจึงเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหาตามข้อสันนิษฐานดังกล่าว แม้ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง ข้อมูลจากผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๕ จะขัดแย้งกันในกรณีการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว แต่เมื่อพิจารณาจากการที่ผู้ร้องไปพบผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามหมายเรียก และการที่ภายหลังถูกจับกุมแล้ว ผู้ร้องก็เดินทางไปพร้อมกับผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ด้วยดีมาโดยตลอด แสดงให้เห็นว่าผู้ร้องไม่มีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี นอกจากนี้ คดีความผิดที่ผู้ร้องถูกกล่าวหาไม่ใช่คดีอุกฉกรรจ์ดังที่ได้กล่าวไว้ในประเด็นก่อนหน้า ผู้ร้องจึงควรได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมตามพฤติการณ์แห่งคดีที่เกิดขึ้น การที่ผู้ถูกร้องที่ ๕ ไม่ให้ผู้ร้องได้รับการปล่อยชั่วคราวทันทีที่ผู้ร้องถูกส่งตัวมายังสถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร แต่กลับรอนจนกระทั่งสามมีผู้ร้องไปเปิดบัญชีธนาคารจากสาขาภายในห้างสรรพสินค้าแล้วนำมาใช้เป็นหลักประกัน ทั้งที่คดีที่ผู้ร้องเป็นผู้ต้องหาไม่อัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ซึ่งตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ กำหนดไว้ว่าจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลยก็ได้ กรณีนี้จึงเป็นการใช้ดุลพินิจในการปล่อยชั่วคราวที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของผู้ร้องจนเกินสมควรแก่เหตุ ในชั้นนี้จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๕ กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง กรณีการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวล่าช้า

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๘ จึงมีมติว่า

๔.๑ ประเด็นที่หนึ่ง การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ไม่แจ้งผู้ถูกร้องที่ ๕ ว่าผู้ร้องเข้ารายงานตัวตามหมายเรียกแล้ว เป็นการจำกัดสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของผู้ร้องจนเกินสมควรแก่กรณี อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง ส่วนการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๕ ที่ขอออกหมายจับผู้ร้องนั้น ไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๒ ประเด็นที่สอง การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่จับกุมและควบคุมตัวผู้ร้องนั้น ผู้ร้องไม่ประสงค์ให้ตรวจสอบต่อไป ส่วนการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๓ และที่ ๔ ที่ไม่จัดหาหรือแจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ จัดหาเจ้าหน้าที่ตำรวจหญิงไปร่วมรับตัวผู้ร้องด้วย เป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง

๔.๓ ประเด็นที่สาม การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๕ เป็นการใช้ดุลพินิจในการปล่อยชั่วคราวที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของผู้ร้องจนเกินสมควรแก่เหตุ จึงเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๔ ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) รวมทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๔.๔.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๑) ให้ใช้ข้อมูลตามรายงานผลการตรวจสอบนี้ ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจในการสอบสวนผู้ที่เกี่ยวข้องในการละเมิดสิทธิมนุษยชน แล้วกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะนี้อีก

๒) ให้สั่งการไปยังหน่วยงานในสังกัดให้เน้นย้ำและกำชับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาที่เป็นหญิงหรือบุคคลหลากหลายทางเพศ จะต้องจัดหาเจ้าหน้าที่ที่เป็นหญิงร่วมทำหน้าที่ด้วย และไม่ควรเดินทางข้ามเขตจังหวัดระยะไกลในยามวิกาลดังเช่นกรณีตามรายงานฉบับนี้

๓) ให้สั่งการไปยังหน่วยงานในสังกัดให้เน้นย้ำและกำชับพนักงานสอบสวนว่าจะต้องใช้ดุลพินิจในการปล่อยชั่วคราวโดยคำนึงถึงพฤติการณ์ของผู้ต้องหาในคดีประกอบด้วย เพื่อมิให้กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของผู้ต้องหาจนเกินสมควรแก่เหตุ

๔) ให้นำรูปแบบธนาคารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในกระบวนการขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบัน

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔.๔.๒ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๑) ให้กำชับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนอกเครื่องแบบให้เป็นไปตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และบันทึกข้อความสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๑๑.๑๓/ว๕๒ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยในการตรวจค้นหรือจับกุมทุกกรณี เจ้าหน้าที่จะต้องแต่งเครื่องแบบ เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นหรือเร่งด่วนที่ไม่อาจแต่งเครื่องแบบได้ จะต้องแจ้งยศ ชื่อ ตำแหน่ง พร้อมทั้งแสดงบัตรประจำตัวให้เจ้าบ้านหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือบุคคลที่ถูกตรวจค้นหรือถูกจับกุมนั้นทราบก่อนทุกครั้ง

/๒) ให้กำชับ ...

๒) ให้กำชับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ ตรวจสอบ จับกุม และสอบสวนคดีอาญาทุกกรณี ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ และคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๑๗๘/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๔ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกและจัดเก็บภาพและเสียงขณะจับกุมและควบคุมตัวบุคคลอย่างเคร่งครัด รวมถึงสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียงให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ